

Beslissing 6 december 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsoptolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op 24 juni 1932,
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. G.M.J. van Oijen, advocaat te Den Bosch,

tegen:

[naam]
geboren op [datum], overleden op onbekende datum,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,
tijdens zijn leven lid van de Broederscongregatie Onze Lieve Vrouw
van Zeven Smarten (Broeders van Amsterdam).

en

[naam]
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,
tijdens zijn leven lid van de Broederscongregatie Onze Lieve Vrouw
van Zeven Smarten (Broeders van Amsterdam).

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 5 juli 2012.

Op 10 september 2012 is een inhoudelijke reactie binnengekomen van mr. J.L.R. Kenens, gemachtigde van de Broederscongregatie Onze Lieve Vrouw van Zeven Smarten (hierna ook te noemen: de Broederscongregatie). Naderhand zijn nog twee brieven ontvangen op 25 april 2012 en 17 juli 2012 van de Broederscongregatie.

Op 22 november 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. G.M.J. van Oijen.

Namens de Broederscongregatie is verschenen broeder [naam], Algemene Overste, en broeder [naam], adviseur.

Naderhand is op 30 november 2012 nog een brief binnengekomen van broeder [naam].

2. De klachten

2.1. Klager komt uit een gezin van drie kinderen. Klager is streng katholiek opgevoed. In de periode [jaar]-[jaar] verbleef klager op het [naam] te [plaats]. Overdag zat klager op de ambachtsschool 'De [plaats]' in [plaats]. Klager was thuis gewend om erg goed te eten, maar op het internaat was het voedingspatroon zeer eenzijdig. Iedere dag werd hetzelfde gegeten, waaronder het vette spek. Mogelijk kampte klager begin [jaar] door dit niet-gevarieerde voedingspatroon met ernstige maagklachten. Op advies van dokter [naam] moest klager daarom voortaan rookvlees in plaats van het vette spek eten. Bovendien was het aanbevelingswaardig dat klager geen 'zware sporten' meer zou mogen beoefenen, zoals voetballen. Conform dit advies werd het rookvlees door de ouders van klager gekocht en vervolgens gebracht of gestuurd naar het internaat.

2.2. Aangeklaagde 1 was werkzaam in het [naam] alwaar hij de surveillant was op zaal 6. Daarnaast was aangeklaagde 1 verantwoordelijk voor de lichamelijke opvoeding, verzorgde hij het vak handenarbeid en was hij hoofd van het badhuis. Op een middag in [jaar] toen klager toeschouwer bij het voetballen was, kwam aangeklaagde 1 naar klager toe met het verzoek of hij met hem wilde meekomen naar zijn kantoor. Klager deed dit. In het kantoor aangekomen deed aangeklaagde 1 de deur op slot en sloot hij de gordijnen. Klager raakte met aangeklaagde 1 in discussie over het feit of klager wel rookvlees in plaats van spek nodig zou hebben en klager werd beschuldigd van het liegen hierover. Deze discussie mondde uit in het verzoek van aangeklaagde 1 aan klager om diens broek uit te trekken, zodat aangeklaagde klager op zijn blote billen kon slaan. Dit heeft klager geweigerd. Vervolgens heeft aangeklaagde 1 een stalen lat gepakt en gedurende ongeveer een kwartier klager die op dat moment nog steeds met zijn buik op de schoot van aangeklaagde 1 lag, met deze lat op zijn rug, billen en bovenbenen geslagen. Tijdens deze klappen voelde klager iets hards in zijn buik prikken en daarnaast hoorde hij aangeklaagde 1 kreunen en/of hijgen. Hierdoor is klager in de veronderstelling dat aangeklaagde 1 zich hierdoor kon bevredigen. Klager denkt dat aangeklaagde 1 ook klaar kwam, maar hij heeft dat niet kunnen waarnemen doordat hij op zijn schoot lag met zijn hoofd naar de grond. Na afloop heeft aangeklaagde 1 klager geboden zijn mond te houden. In ruil daarvoor kreeg klager toffees.

2.3. Aangeklaagde 2 was als docent werkzaam op de ambachtsschool, afdeling schoenmakerij. In het voorjaar van [jaar] zat klager opnieuw vanaf een bankje aan de zijlijn van het voetbalveld toe te kijken bij het voetballen. Op een gegeven moment kwam aangeklaagde 2 naar klager toe met het verzoek om mee te komen naar zijn kantoor. Aangeklaagde 2 wilde daar de voeten van klager onderzoeken omdat hij in de visie van aangeklaagde 2 platvoeten zou hebben. Eenmaal in het kantoor deed hij de deur op slot en de gordijnen dicht. Klager moest zijn broek laten zakken en zijn sokken uitdoen en stond derhalve in zijn onderbroek. Nadat aangeklaagde 2 een blauwdruk had gemaakt van de voeten van klager, wilde hij graag nader onderzoek doen naar de spieren van klager. Vervolgens begon aangeklaagde 2 de benen en het kruis van klager te betasten en te strelen. In een schrikreactie heeft klager daarop uitgehaald naar aangeklaagde 2 en zijn bril van zijn hoofd geslagen. Vervolgens heeft klager zijn broek omhoog gedaan en is hij hard weggelopen.

2.4. In april [jaar] kreeg klager het bericht dat hij moest vertrekken omdat hij door gezondheidsredenen volgens de school niet meer in staat was om verder te studeren. Voor klager kwam dit bericht als een donderslag bij heldere hemel. Klager is er stellig van overtuigd dat de daadwerkelijke reden van zijn vroegtijdig vertrek van de school gelegen was in het voorval met aangeklaagde 2. Klager heeft altijd zijn mond gehouden tegen de buitenwereld. Hierdoor heeft klager tien jaar lang in een isolement geleefd.

2.5. Door de mishandelingen heeft klager tot op de dag van vandaag te kampen met (zeer) ernstige rugklachten. Klager heeft zijn rugklachten in het verleden voorgelegd aan tal van doctoren die in het duister tastten over de oorzaak. Klager heeft pas recentelijk zijn huisarts geïnformeerd over de oorzaak van de klachten. Door de gebeurtenissen zoals omschreven heeft klager nimmer de droombaan kunnen uitoefenen die klager graag had willen doen. Op relationeel vlak zijn de gevolgen eveneens merkbaar geweest. Hoewel klager in het verleden een aantal relaties heeft gehad, liepen deze vaak al snel op de klippen door de rugklachten. Met deze rugklachten (en het dragen van een korset) was het voor klager immers ondoenlijk om intiem met diens partner te zijn, hetgeen ten koste is gegaan van zijn relatie(s). Na verloop van tijd heeft klager om deze reden niet eens meer getracht om een nieuwe relatie te beginnen.

2.6. Klager wil met het indienen van deze klacht bereiken dat de verantwoordelijken het leed erkennen dat klager is aangedaan. Klager hoopt daarnaast dat hij met het doorlopen van de onderhavige klachtprocedure voorgoed de traumatische gebeurtenissen uit zijn jeugd achter zich kan laten. Daarnaast wenst hij dat met de in deze klachtprocedure verkregen informatie het probleem seksueel misbruik (verder) wordt ingedamd en nieuwe slachtoffers in de toekomst worden voorkomen. Indien de klacht van klager gegrond wordt verklaard, wenst klager gebruik te maken van de schadecompensatieregeling.

3. Het verweer

Aangeklaagden zijn overleden en kunnen geen weerwoord geven. De Broederscongregatie heeft in de reactie gesteld dat het archief van de school niet in het bezit is van de Broederscongregatie en dat er derhalve geen onderzoek kon worden verricht.

(Ten aanzien van aangeklaagde 1)

De Broederscongregatie stelt zich op het standpunt dat de enkele veronderstelling van klager dat, omdat hij aangeklaagde 1 zou hebben horen kreunen en/of hijgen en zijn geslachtsdeel zou hebben gevoeld, onvoldoende is om aangeklaagde 1 te beschuldigen van seksueel misbruik. Daarbij komt dat klager niet heeft waargenomen dat aangeklaagde 1 is klaargekomen. De Broederscongregatie overweegt dat hoogstens sprake is van mishandeling en dat derhalve niet is voldaan aan de definitie van seksueel misbruik, zoals opgenomen in artikel 1.3 van de Procedure.

(Ten aanzien van aangeklaagde 2)

Klager stelt voorts dat hij ontuchtig is bejegend door aangeklaagde 2 in zijn kantoor tijdens een onderzoek naar de platvoeten van klager. Aangeklaagde 2 was gediplomeerd schoenhersteller en leidde de schoenmakerij. Hij was bekwaam tot het aanmeten en vervaardigen van steunzolen. Het beschreven onderzoek was in dat kader normaal. Het door klager beschreven betasten en strelen van het kruis is vanzelfsprekend ongeoorloofd. Klager spreekt echter van een schrikreactie, wat erop duidt dat hij bij een eerste aanraking in het kruis, prompt heeft uitgehaald naar aangeklaagde 2 en is weggerend. Voor zover de gestelde feiten juist zouden zijn, hetgeen de Broederscongregatie bij gebrek aan steunbewijs en wetenschap niet kan erkennen, is de vraag in hoeverre er sprake is van seksueel misbruik of dat daartoe alleen een poging is gedaan.

4. De beoordeling

4.1. Volgens artikel 1.3. van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.K. Kerk (hierna: de Procedure) moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel

getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

Ten aanzien van aangeklaagde 1

4.2. De Klachtencommissie overweegt dat de door klager gestelde feiten zien op een geweldsincident waarbij klager *de indruk* heeft gekregen dat aangeklaagde 1 er genot aan beleefde om dit te doen. Klager heeft dit onderbouwd door te stellen dat hij iets hard voelde onder zijn buik en dat dit de hard geworden penis van aangeklaagde 1 zou zijn. Daarnaast heeft klager aangeklaagde 1 horen hijgen/kreunen en heeft klager het vermoeden dat aangeklaagde 1 ook is klaargekomen. De Klachtencommissie overweegt dat niet aannemelijk is geworden dat het daadwerkelijk zo is geweest dat aangeklaagde 1 er genot aan beleefde, nu daarvoor geen concrete aanwijzingen naar voren zijn gekomen. Klager heeft niet gezien dat aangeklaagde 1 is klaargekomen en daarnaast is het niet onmogelijk dat het hijgen/kreunen van aangeklaagde 1 is veroorzaakt door het slaan van klager gedurende een lange periode. Dat de harde bobbel onder de buik van klager iets anders is geweest, dan de verharde penis van aangeklaagde 1, is niet uit te sluiten en zelfs aannemelijk. De Klachtencommissie is, gelet op het voorgaande, van oordeel dat klager in zijn klacht niet ontvangen kan worden, nu de beschuldigingen van klager geen betrekking hebben op mogelijk seksueel misbruik zoals hierboven onder 4.1. beschreven.

Ten aanzien van aangeklaagde 2

4.3. De Klachtencommissie is van oordeel dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure. Dat aangeklaagde 2 is gestopt met het gestelde misbruik nadat hij door klager is geslagen, doet daar niet aan af.

4.4. Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat zij niet uitsluitend kan afgaan op de verklaring van alleen klager. Het is een elementair rechtsbeginsel dat iemand niet wordt veroordeeld op grond van één enkele verklaring. Dit elementaire rechtsbeginsel moet ook in deze procedure in acht worden genomen.

4.5. De verklaring van klager ter zitting dat hij door aangeklaagde 2 seksueel is misbruikt, is op de Klachtencommissie oprecht overgekomen. Echter, in de thans voorliggende zaak zijn geen feiten of omstandigheden aan het licht gekomen die de verklaring van klager in enige mate van betekenis ondersteunen. Het feit dat klager in april [jaar] van school is gestuurd, volgens de school om gezondheidsredenen, en dat bij de Commissie Deetman de namen van aangeklaagden voorkomen, echter zonder dat er daadwerkelijk (gegronde) klachten zijn ingediend, leiden niet tot een andere conclusie. Ook de medische gegevens van klager en de verklaring van de heer [naam] leveren niet de vereiste bewijsondersteuning die kan leiden tot het advies de klacht gegrond te verklaren. Nu niet te verwachten valt dat een onderzoek in de archieven van de school nog enige van belang zijnde informatie oplevert dat tot een ander advies van de Klachtencommissie zou leiden, zal de Klachtencommissie dit achterwege laten.

4.6. Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor de feiten die klager heeft gesteld onvoldoende bewijs aanwezig is, zodat de Klachtencommissie niet kan adviseren de klacht gegrond te verklaren. Dit neemt niet weg dat op een later tijdstip wellicht meer bewijs voorhanden zou kunnen komen. Klager kan in dat geval zich opnieuw tot de klachtencommissie wenden.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Broederscongregatie Onze Lieve Vrouw van Zeven Smarten de klacht tegen aangeklaagde 1 niet ontvankelijk te verklaren.

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Broederscongregatie Onze Lieve Vrouw van Zeven Smarten de klacht tegen aangeklaagde 2 niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 6 december 2012 door mr. B.F. de Poorter, voorzitter, W.A.M.C. Mol en drs. J.L.H.H. Kunnen, leden, bijgestaan door mr. M. van der Meulen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Broederscongregatie Onze Lieve Vrouw van Zeven Smarten en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.